

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

Cap. I. Ignoratio in Superiore muneris sui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

LIBER PRIMVS.
SUPERIORVM MORBI
ET
CVRATIONES;

CAPVT I.

Ignoratio in Superiore muneris sui.

Nunc ingens illud malum, cum Superior non tam constitutionum, regularum, ordinationumque instituti sui, quam iudicio suo gubernationem moderatur: ut non tam vocationis suę, quam nouę congregationis & Religionis institutio merito videatur, ę Superioris placitis nata. Varię ex his principiis consuetudines nascuntur, liberior in non paucis, in aliis rigidior disciplina; in magnis saepe grauibusque, & à quibus Religionis nomen bonum pendet, laxior plerumque; in minimis nouęque ferę excogitatis strictior seueriorque; ut iam à primæuo spiritu & vocatione vix aliud præter inane nomen reliquum sit: cum quęcunque in speciem pia bonaque amplectimur tanquam in-

A stituti

stituti propria. Grauis error, eoque magis, quò sub pietatis prætextu teneriores animas, simplicioresque aliorum ab instituto pellit.

Sanè vt non omnium morbis eadem medicamenta, nec omnium valetudini eadem victus potusque ratio; ita nec omnium vocationi eadem vitæ genera, aut pietatis exercitia muniaque conueniunt. Sanctæ sunt variarum Religionum exercitationes, sed non omnes omnibus Spiritu sancto dictatore præscriptæ aut imperatæ sunt. Sua cuique Religioni sunt munia, sui termini, quos egredi non sit consultum.

Et certè labetur sæpe Superior, qui instituti sui, munerisque sibi impositi ignarus, suo iudicio propositas difficultates decernet, & in grauiissima se Religionemque discrimina coniiciet, incertusque sæpe rerum, dubius hærebit, sollicitumque anxiumque pectus trahet; nec se explicabit sine insigni iactura nominis etiam sui, salutisque aliorum; mirabiturque se eò deductum, vt per præcipitia salus ipsi speranda sit, cum consueto se itinere exclusum viderit, feroque, & non-profutura pœnitentia errorẽ suum ingemiscet, consequeturque vt aut imperiti, aut fatui, aut

te-

temerarij, aut improbi nomen obtineat, audietque non rarò hostis Religionis, qui eam placitis è cerebro suo fabricatis, in alienam à veteri semitam conetur impellere.

Et sanè cùm nihil stolidius sit, quàm ignoratæ artis scientiam profiteri, vt si quis curationū ignarus medicum se vendit; ita omnium stolidissimum est, Religionem, quàm ignores, præ te ferre. Neque enim in vno errore stabit hoc malū: error enim vnus errorem trahet, donec ad inextricabilem errorum labyrinthum deducatur, è quo se extricare nulla arte aut prudentia queat. Hinc est illud Gregorij: *Nulla ars doceri præsumitur, nisi intenta meditatione prius discatur. ab imperitis ergo pastoribus magisterium pastorale suscipitur in magna temeritate, quoniam ars artium est regimen animarum.*

*In Pass.
par. 1.
cap. 1.*

Plurimum deinde illi de sapientiæ opinione decedet. atque hinc auctoritas illi apud suos minor, minorque veneratio erit: nec rarò erubescet, cùm rogatus hallucinabitur, aut ab inferioribus errorem suum discet, non sine insigni ignorantia suæ rubore.

Et quid vniuersim sperari ab eo boni possit, qui ignarus impositi sibi muneris

A 2 est?

est? quomodo illud, nomenque suum tuebatur, aliis imperabit, dubitantibus confulet, labantes eriget, ægris medebitur, afflictos solabitur, prospiciet tempori, præcauebit damna, irruentibus se malis opponet, aut propulsabit noxia, cum ferè ab hoc nocitura potiùs metuenda, quàm profutura speranda sint? & si quid feliciter euenerit, fortuitis magis casibus, quàm certæ scientiæ tribuendum sit?

Iam quid expectare prudenter ab eo possumus? nihilo plus quàm ab imperito nauclero secundum cursum, ab ignaro auriga felicè ac inoffensum progressum, ab imperito medico valetudinè bonam, ab indocto architecto, penicillo, calamo, doctum, elegans, eruditum opus.

Et certè quicumque muneris sui scientia destituitur, etiam prudentia agenda-rum rerum regula destitui necessum est: qua qui caret, quantis necessariò se difficultatibus induat nemo non videt. vnde fit, vt nihil certo consilio ac ratione; omniaque dubio euentu peragantur. perimentia proinde sæpe pro salutaribus, noxia pro profuturis, venena pro medicamentis propinantur. & cum contraria ferè contrariis curentur, amica hinc amicis præbentur mala, tanquam si in fomen-
tum,

tum, non in malorum depulsionem remedia porrigantur. Neque enim potest muneris sui ignarus, personarum, temporum, locorum, rerum, in omni prudenti gubernatione necessariarum rationē habere: sed de errore in errorem necesse est illum labi. Quo fit vt infortunatissimum ferè exitum sortiatur, cū tam fatuis merēque fortuitis consiliis agatur.

Remedia.

EX instituti accurata cognitione petenda. hæc verò ex frequenti constitutionum, regularum, tam comuniū, quàm singulorum officialium, ordinationum, instructionum, historiæque instituti lectione paranda.

Iuuabit plurimū conferentiarū frequens de rebus instituti propriis iteratio: deque iis maximè, quæ aut nocitura in primis, aut profutura videbuntur: de praxi etiam & executione rerum ad Religionis integritatem potissimū necessariarum.

Proderit etiam frequenter cum iis agere, qui aut longa rerum experientia, aut assidua lectione instituti vt peritissimi, ita amantissimi sunt, illorumque sibi vi-

tam imitandam proponere qui in omni virtutum genere, instituti que ac primæui spiritus amore, omni ætate floruerunt.

Magis etiam si in dies singulos, aut sanè alternos, seponat horam vnam, aut sanè mediam: qua & singulorum subditorum sibi officia, conditiones, mores, propensiones, virtutes, vitia, animique morbos & curationes, & impositi sibi muneris partes omnes, seriò secum tacitus perscrutetur: quid nimirum res, quid concreditæ sibi personæ deponant. quibus tueri augerique res domestica; quibus foueri prouocari que primæuus Religionis spiritus; quibus pro instituti ratione promoueri proximorum salus possit. quorum omnium sedula ac non perfunctoria cogitatio, magnum Superiori lumem præbebit, ac in commissi sibi muneris cognitionem inducet.

CAPVT II.

*Ignoratio domesticarum rerum,
ac personarum.*

Hinc ingentes agendarum rerum imprudentiæ nascuntur, & graues in gubernatione errores, quos nullo remedio corrigas, damna que non in vnam al-

te-